

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

Кафедра публічного адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового
інституту управління,
економіки та бізнесу

Інна СЕМЕНЕЦЬ-ОРЛОВА
«17» вересня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
публічного адміністрування
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.
Завідувач кафедри

Інна СЕМЕНЕЦЬ-ОРЛОВА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Рівень вищої освіти першого (бакалаврського)
(назва освітнього рівня, ОКР)
Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва галузі)
Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва спеціальності)
Освітньо-професійна програма: Публічне управління та адміністрування
(назва освітньої програми)

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

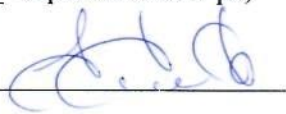
Миколаєць Вікторія Анатоліївна, доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри публічного адміністрування

Викладач:

Миколаєць Вікторія Анатоліївна, доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри публічного адміністрування

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного
адміністрування

Протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри Інна СЕМЕНЕЦЬ-ОРЛОВА

Силябус погоджено з гарантом освітньої програми «Публічне управління та
адміністрування»

«29» серпня. 2025 р.

Гарант освітньої програми Ганна КУЗЬМЕНКО

Силябус перевірено

«01» вересня. 2025 р.

Заступник директора ННІУЕБ Ірина КАЛІНА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____;

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____;

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____;

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____.

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу

Кафедра публічного адміністрування

Назва дисципліни	Методологія досліджень у державному управлінні
Викладач (-і)	Миколаєць Вікторія Анатоліївна
Портфоліо викладача (-ів)	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-publichnogo-administruvannya.html
Контактний тел.	+38-067-247-43-3*
E-mail:	mykolaietsva@gmail.com
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-publichnogo-administruvannya/silabusi.html
Консультації	середа, 2 години, 11.30-12.50, корп. 2, каб. 19

1. Коротка анотація до дисципліни. Дисципліна «Методологія досліджень у державному управлінні» спрямована на формування у здобувачів системного розуміння теоретико-методологічних основ наукового пізнання у сфері публічного управління. Курс охоплює питання методології наукових досліджень, вибору адекватних методів аналізу управлінських процесів, розроблення гіпотез, збору та інтерпретації емпіричних даних. Особлива увага приділяється застосуванню сучасних наукових підходів до дослідження проблем державного управління, формуванню навичок критичного мислення, аналітичного узагальнення та практичної інтерпретації результатів.

2. Мета навчальної дисципліни «Методологія досліджень у державному управлінні» – сформувати у здобувачів знання про методи, принципи та логіку наукового дослідження у сфері публічного управління, а також практичні вміння щодо розроблення, проведення та презентації результатів власних дослідницьких проєктів, спрямованих на вдосконалення системи публічного врядування.

Завдання: ознайомити здобувачів із теоретико-методологічними основами наукових досліджень у сфері державного управління; розкрити сутність, структуру та логіку наукового пізнання соціально-управлінських процесів; сформувати розуміння принципів, методів і підходів до дослідження проблем публічного управління; навчити визначати мету, завдання, об'єкт і предмет наукового дослідження; опанувати методи збору, аналізу та узагальнення емпіричних даних; розвинути навички підготовки наукових текстів, аналітичних звітів і публікацій; виховати вміння критично оцінювати результати досліджень у сфері державного управління та застосовувати їх у практичній діяльності.

3. Формат курсу: очний (*offline*).

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)

Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)
Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)
Здатність забезпечувати дотримання нормативноправових та морально-етичних норм поведінки	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)
Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)
Здатність використовувати систему електронного документообігу	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)
Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)
Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)
Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)
Здатність впроваджувати інноваційні технології	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)
Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)
Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, Модульний контроль, підсумкове (залік)

5. Тривалість курсу. 90 годин (3 кредити ЄКТС), з них: 50 аудиторних годин і 40 годин самостійної роботи; залік – 2 години.

6. Статус дисципліни: обов'язкова.

7. Пререквізити: дисципліна «Методологія досліджень у державному управлінні» передбачає попереднє опанування знаннями та вміннями з навчальних дисциплін: «Організація управління органами місцевого самоврядування», «Психологія управління», «Управління проєктами в державному управлінні», «Муніципальна соціально-економічна політика», «Кадрова політика і державна служба», «Публічне управління в економічній сфері».

8. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: в освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання семінарських завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

9. Політика курсу. Для успішного засвоєння курсу «Методологія досліджень у державному управлінні» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Методологія досліджень у державному управлінні» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

10. Зміст дисципліни: Курс складається з чотирьох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин (див. навчально-методичну карту дисципліни в додатку):

Змістовий модуль 1. «Теоретико-методологічні основи наукових досліджень у державному управлінні» (лекційні теми 1-3, семінарські теми 1-3):

Тема 1. Наука і наукове пізнання: сутність, структура, функції..

Тема 2. Методологія науки: поняття, рівні та функції у державному управлінні.

Тема 3. Методологічні підходи до дослідження державного управління (системний, процесний, функціональний, інституційний, синергетичний тощо).

Змістовий модуль 2. «Методи і технології наукових досліджень у сфері публічного управління» (лекційні теми 4-7, семінарські теми 4-7):

Тема 4. Класифікація методів наукового дослідження: загальнонаукові, спеціальні, емпіричні та теоретичні.

Тема 5. Емпіричні методи дослідження у державному управлінні: спостереження, анкетування, інтерв'ювання, експеримент.

Тема 6. Методи аналізу та узагальнення даних у дослідженнях публічного управління: контент-аналіз, статистичний аналіз, SWOT-аналіз.

Тема 7. Використання інформаційних технологій у проведенні наукових досліджень з державного управління.

Змістовий модуль 3. «Організація та етапи проведення наукового дослідження» (лекційні теми 8-10, семінарські теми 8-10):

Тема 8. Вибір теми, об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження.

Тема 9. Логіка, структура та етапи наукового дослідження у сфері державного управління.

Тема 10. Формування гіпотези, концептуальної моделі та програми дослідження.

Змістовий модуль 4. «Оформлення, представлення та впровадження результатів дослідження» (лекційні теми 11-13, семінарські теми 11-13):

Тема 11. Підготовка наукового тексту: вимоги до змісту, структури та оформлення.

Тема 12. Академічна доброчесність і наукова етика в дослідженнях державного управління.

Тема 13. Представлення результатів дослідження: звіти, статті, тези, презентації, впровадження у практику публічного управління.

11. Форми і методи навчання. Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації**.

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як проблемні лекції, лекції-візуалізації.

Проблемна лекція забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу студентів до найбільш важливих проблематичних питань з відповідної теми, визначаючи у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу та спонукаючи слухачів до критичного та самостійного мислення, до осмислення всіх наявних аргументів «за» та «проти», до формування та обґрунтування власної позиції.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу за допомогою технічних засобів навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні **семінарських занять** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-от: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опануванням, групові проекти та кейс-завдання.

Здобувачі опрацьовують інформацію та проводять наукові дослідження самостійно, у свій вільний час, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернеті бібліотек (*див. рекомендовану літературу*), під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально, моделюють поведінку у конкретних ситуаціях, пов'язаних з проведенням наукових досліджень, апробацією та публікацією їх результатів, підготовкою, виконанням і захистом магістерських робіт.

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (https://drive.google.com/file/d/1b19SAAb9_C7rwcO5LCgluDAglSflyArq/view).

13. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

	Поточний контроль знань										Модульна контро- льна робота	Залік**	Загальна кі- лькість балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	20	20**	100
Робота на семінарському занятті	10		10		5	10		5	10				
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Методологія досліджень у державному управлінні» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування, а саме, тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Методологія досліджень у державному управлінні»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);

- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;

- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (Е) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

«А» – 18-20 балів;

«В» – 16-17 балів;

«С» – 14-15 балів;

«D» – 12-13 балів.

«E» – 10-11 балів;

«FX» – менше 10 балів.

14. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання. Під час вивчення курсу здобувачами виконуються *самостійні роботи* (див. Робоча програма з навчальної дисципліни «Методологія досліджень у державному управлінні»).

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання. Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання: *залік*.

Залік проводиться в усній формі: до завдання входять 2 теоретичних питання, за відповідь на які максимально можливо отримати 20 балів.

Перерахування у традиційну систему:

- 20 балів – здобувач надав правильні та повні відповіді на всі запитання: «зараховано», А, 100-90 балів;
- 15 балів – здобувач відповів на всі запитання, проте допустив певні неточності у визначеннях базових категорій, які не впливають на правильність відповіді в цілому: «зараховано», В/С, 89-75 балів;
- 10 балів – здобувач відповів недостатньо повно і конкретно на поставлені запитання, хоч і відобразив знання основного програмного матеріалу; ця оцінка також відповідає правильній відповіді на одне з двох поставлених питань: «зараховано», D/E, 74-60 балів;
- 0 балів – здобувач надав неправильні відповіді на поставлені запитання, виявив неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу та неспроможність послідовно і правильно аргументувати свою відповідь, або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання: «не зараховано», F–FX, 59-0.

17. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю:

1. Що таке наука та які її основні функції у сучасному суспільстві?
2. У чому полягає сутність наукового пізнання?
3. Які рівні наукового пізнання виділяють?
4. Що розуміють під методологією науки?
5. Які основні рівні методології розрізняють у державному управлінні?
6. Яке місце займає методологія у структурі наукового дослідження?
7. Які методологічні принципи використовуються в дослідженнях публічного управління?
8. Як розуміється системний підхід у державному управлінні?
9. У чому полягає сутність функціонального підходу до управлінських досліджень?
10. Які особливості інституційного підходу у сфері публічного управління?
11. Що таке синергетичний підхід і як його застосовують у державному управлінні?
12. Яке значення має міждисциплінарність у наукових дослідженнях?
13. Як методологічні засади впливають на якість і результативність наукового пошуку?
14. Що таке метод наукового дослідження?
15. Які класифікації методів наукового пізнання ви знаєте?
16. Які загальнонаукові методи найчастіше використовуються у державному управлінні?
17. У чому полягає суть діалектичного методу пізнання?
18. Як застосовується індукція та дедукція у наукових дослідженнях?
19. У чому полягає значення порівняльного методу у дослідженнях публічного управління?
20. Як використовується моделювання в управлінських дослідженнях?
21. Що таке системний аналіз і як він використовується у дослідженнях державного управління?
22. Яке місце емпіричних методів у науковому дослідженні?
23. Які особливості має спостереження як метод збору наукових даних?
24. Які правила проведення анкетування необхідно враховувати?
25. У чому полягає специфіка методу інтерв'ювання у публічному управлінні?
26. Як організовується експеримент у сфері державного управління?
27. Що таке контент-аналіз і де він застосовується?
28. Яке значення мають статистичні методи в дослідженнях публічного управління?
29. Як SWOT-аналіз використовується для оцінки управлінських процесів?
30. Які інформаційні технології доцільно застосовувати в наукових дослідженнях?
31. Як обрати тему наукового дослідження у сфері державного управління?
32. У чому різниця між об'єктом і предметом дослідження?
33. Як правильно сформулювати мету і завдання наукового дослідження?
34. Що таке логіка наукового пізнання?
35. Які етапи проходить наукове дослідження від задуму до реалізації?
36. Що таке гіпотеза і яку роль вона відіграє у науковому процесі?
37. Якими критеріями має відповідати наукова гіпотеза?
38. Що таке концептуальна модель дослідження і для чого вона потрібна?
39. Як розробляється програма наукового дослідження?
40. Яке значення має планування у дослідницькій діяльності?
41. Як організовується колективне дослідження у сфері публічного управління?
42. Які вимоги висуваються до методики дослідження?
43. Як забезпечити достовірність і об'єктивність отриманих результатів?
44. Що таке вибірка і чому її репрезентативність важлива у соціально-управлінських дослідженнях?
45. Які вимоги існують до оформлення результатів наукового дослідження?
46. Яка структура наукової праці (вступ, основна частина, висновки)?

47. Які стандарти академічного письма потрібно дотримуватися?
48. Які типові помилки трапляються при написанні наукових робіт?
49. Що означає академічна доброчесність у наукових дослідженнях?
50. Як уникнути проявів плагіату у наукових текстах?
51. Які правила цитування і посилання на джерела встановлені академічними стандартами?
52. Які існують форми представлення результатів дослідження?
53. Як підготувати доповідь для наукової конференції?
54. Які вимоги висуваються до наукової статті?
55. Як ефективно презентувати результати дослідження?
56. Що таке апробація наукових результатів і навіщо вона потрібна?
57. Як здійснюється впровадження результатів дослідження у практику публічного управління?
58. Яку роль відіграє рецензування у науковому процесі?
59. Яке значення мають наукові публікації для професійного розвитку управлінця?
60. Як формуються наукові школи у сфері державного управління?

18. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

19. Рекомендовані джерела (література):

Навчальна та довідкова література:

1. Петровський П. М. Методологія наукового дослідження в галузі державного управління [Текст] : навч. посіб. / П. М. Петровський. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. — 240 с.
2. Александров І. О., Ткач К. І., Філіппова С. В. Методологія та організація наукових досліджень : підручник / Одес. нац. політехн. ун-т. Одеса : Астропринт, 2018. 197 с.
3. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження : підручник / Нац. ун-т “Львів. політехніка”. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 335 с.
4. Кравченко С. О., Євмешкіна О. Л. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Укр-СІЧ, 2018. 150 с.
5. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / уклад. : М. В. Кудла, В. О. Коблик ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Сочінський М. М., 2021. 185 с
6. Бабайлов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. Харків : Бровін О. В., 2019. 148 с.
7. Карімов Г. І. Моделювання та прогнозування в управлінні : навч. посібник. Кам'янське : ДДТУ, 2018. 163 с.
8. Грищенко І.М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник / Грищенко І.М., Григоренко О.М., Борисейко В.О. / Київський національний торговельно-економічний ун-т. – К.: Вид-во КНТЕУ, 2001. – 185 с.
9. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 3-е вид., перероб і доп. / Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. – К. : ВД “Професіонал”, 2005. – 240 с.

10. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
11. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. метод. посіб / Ю.П.Сурмін. К.: НАДУ, 2008. 184 с.
12. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. –260 с.